

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ ЛЬОТНИЙ КОЛЕДЖ
Циклова комісія аеронавігації**

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни
«Аварійно-рятувальна підготовка авіаційних підрозділів МВС»
обов'язкових компонент
освітньо-професійної програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
272 Авіаційний транспорт (Аеронавігація)

**Харків
2021**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 23.09.2021 № 8

СХВАЛЕНО

Методичною радою Кременчуцького
льотного коледжу
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 22.09.2021 № 2

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з технічних дисциплін
Протокол від 22.09.2021 № 8

Розглянуто на засіданні циклової комісії аеронавігації
протокол від 30.08.2021 № 1

Розробник:

1. Викладач циклової комісії аеронавігації, спеціаліст, викладач – Ємець В.В.

Рецензенти:

1. Викладач циклової комісії аеронавігації, кандидат технічних наук, старший науковий співробітник, викладач-методист Тягній В.Г.
2. Професор кафедри аеронавігаційних систем навчально-наукового інституту Аеронавігації, електроніки та телекомунікації Національного авіаційного університету, доктор технічних наук, доцент Шмельова Т.Ф.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Шифри та назви галузі знань, код та назва напрямку підготовки, спеціальності, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 1,5	<u>27</u> (шифр галузі)	Навчальний курс <u>2</u> (номер)
Загальна кількість годин - 45	<u>Транспорт;</u> (назва галузі знань)	Семестр <u>3</u> (номер)
Кількість тем - 3	<u>272 Авіаційний транспорт ;</u> (код напрямку) (назва напрямку підготовки або спеціальності)	Види контролю: <u>залік</u> (екзамен, залік)
	<u>бакалавр</u> (назва сво)	
Розподіл навчальної дисципліни за видами занять:		
Денна форма навчання		Заочна форма навчання
Лекції - <u>16</u> (години)		Лекції - <u> </u> (години)
Семінарські заняття - <u>0</u> (години)		Семінарські заняття - <u> </u> (години)
Практичні заняття - <u>14</u> (години)		Практичні заняття - <u> </u> (години)
Лабораторні заняття - <u> </u> (години)		Лабораторні заняття - <u> </u> (години)
Самостійна робота - <u>25</u> (години)		Самостійна робота - <u> </u> (години)
Індивідуальні завдання:		Індивідуальні завдання:
Курсова робота - <u> </u> (кількість, № семестру)		Курсова робота - <u> </u> (кількість, № семестру)
Реферати - <u> </u> (кількість, № семестру)		Реферати - <u> </u> (кількість, № семестру)

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Аварійно-рятувальна підготовка в авіаційних підрозділах МВС» є: вивчення керівних документів щодо організації та проведенню пошукових та аварійно-рятувальних робіт (ПАРР), структури, ознайомлення з цілями та задачами служб пошукового та аварійно-рятувального забезпечення польотів, організацією та плануванням роботи цих служб, організацією та виконанням ПАРР, ознайомлення з бортовими аварійно-рятувальними засобами, вивчення обов'язків членів екіпажу ПС в випадку виникнення аварійних ситуацій.

Завдання дисципліни: надання здобувачам вищої освіти базових знань з організації та проведенню ПАРР, характеристиками аварійно-рятувальних засобів, обов'язками членів екіпажу ПС в випадку виникнення аварійної ситуації.

Міждисциплінарні зв'язки: аварійно-рятувальна-підготовка займає важливе місце в системі професійної підготовки пілота вертольоту і базується на знаннях, отриманих при вивченні дисциплін Повітряне право, Людський фактор.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні **знати:**

- основи організації пошуково-рятувальних та аварійно-рятувальних робіт;
- бортові аварійно-рятувальні засоби;
- обов'язки членів екіпажу ПС, що потерпає від лиха;
- психологічні аспекти поведінки людей в аварійних ситуаціях;
- процедури, пов'язані з аварійними посадками на сушу та на воду;
- стандартні процедури при взаємодії в многочленному екіпажі;
- правила поведінки людей після вимушеної посадки поза аеродромом.

вміти:

- користуватись бортовими аварійно-рятувальними засобами;
- визначати ступінь небезпечності факторів, що виникають в особливих ситуаціях;
- виконувати стандартні процедури при взаємодії в многочленному екіпажі;
- використовувати на практиці коди та сигнали, які використовує екіпаж в особливих випадках.

Програмні компетентності, які формуються при вивченні навчальної дисципліни:		
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми під час професійної діяльності у галузі транспорту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів вивчення елементів транспортної системи і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.	
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК-03	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності
	ЗК-04	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово
	ЗК-06	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації
	ЗК-07	Здатність приймати обґрунтовані рішення
	ЗК-08	Здатність працювати в команді.
	ЗК-10	Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
Фахові компетентності	ФК-2	Знання та розуміння предметної області з управління ризиками
	ФК-3	Здатність вибирати оптимальні рішення при плануванні дій в умовах виникнення особливих
	ФК-9	Здатність забезпечувати льотну експлуатацію повітряного судна (вертольоту) в очікуваних і особливих умовах польоту

Програмні результати навчання	ПРН-02	Аналізувати ризики, які виникають під час діяльності авіаційної транспортної системи
	ПРН-03	Вибирати оптимальні рішення при плануванні дій в умовах виникнення особливих ситуацій

3. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Загальні відомості про безпеку польотів, системи пошуку і рятування

Тема 1.1 Основні керівні документи по організації та проведенню пошукових та аварійно-рятувальних робіт (ПАРР):

Повітряний кодекс України. Розділ I «ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ», Розділ XV «ПОШУК І РЯТУВАННЯ». Додаток 12 конвенції ІКАО «Пошук і рятування» - Поняття та визначення.

Тема 1.2 Поняття о службі пошукового та аварійно-рятувального забезпечення польотів.

Цілі і задачі служб ПАРЗП авіаційних підрозділів МВС. Структура служб ПАРЗП в залежності від класу аеродромів і кліматичних умов. Вимоги основних керівних документів. Загальна характеристика і задачі аварійно-рятувальних команд (АРК). Принципи формування АРК. Структура і задачі наземних пошуково-рятувальних груп. Штатні підрозділи АРК. Нештатні формування АРК.

Тема 1.3 Організація і планування роботи служб і підрозділів пошуку і рятування.

Типовий аварійний план (ТАП) авіапідприємства. Призначення і структура ТАП. Вимоги і рекомендації ТАП по управлінню підрозділами АРК до аварійної ситуації. Застосування ТАП в діяльності підрозділів пошуку і рятування.

Розділ 2. Пошукові і аварійно-рятувальні роботи

Тема 2.1 Пошукові роботи.

Системи організації пошуку і рятування. Управління системою організацією пошуку і рятування. Аварійні і надзвичайні ситуації, при яких організовується пошук. Сили і засоби, які застосовуються до організації і рятування. Вимоги до пошуково-рятувальним засобам авіаційних підрозділів МВС.

Тема 2.2 Організація і проведення аварійно-рятувальних робіт

Організація і проведення аварійно-рятувальних робіт на території аеродрому. Ситуації, при яких організовуються аварійно-рятувальні роботи. Нормативний час прибуття і розгортання розрахунків аварійно-рятувальної команди. Взаємодія і порядок залучення відомств, що взаємодіють. Управління діями розрахунків аварійно-рятувальних команд на місці авіаційної пригоди.

Тема 2.3 Бортові аварійно-рятувальних засоби.

Аварійно-рятувальні засоби. Радіотехнічні засоби.

Тема 2.4 Обов'язки членів екіпажу ПС, що потерпає від лиха.

Дії екіпажу перед вимушеною посадкою за межами аеродрому. Дії екіпажу після вимушеної посадки на сушу. Дії екіпажу після вимушеної посадки на воду.

4. Структура навчальної дисципліни

4.1.1. Розподіл часу навчальної дисципліни за модулями, змістовими модулями та темами (денна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Розділ 1. Загальні відомості про безпеку польотів, системи пошуку і рятування	18	6	0	0	0	12	
Тема 1.1 Основні керівні документи по організації та проведенню пошукових та аварійно-рятувальних робіт	6	2	0	0	0	4	Усне опитування
Тема 1.2 Поняття о службі пошукового та аварійно-рятувального забезпечення польотів	6	2	0	0	0	4	Усне опитування
Тема 1.3 Організація і планування роботи служб і підрозділів пошуку і рятування.	6	2	0	0	0	4	Усне опитування
Розділ 2. Пошукові і аварійно-рятувальні роботи	27	10	0	4	0	13	
Тема 2.1 Пошукові роботи	6	2	0	1	0	3	Усне опитування
Тема 2.2 Організація і проведення аварійно-рятувальних робіт	6	2	0	1	0	3	Усне опитування
Тема 2.3 Бортові аварійно-рятувальних засоби.	6	2	0	1	0	3	Усне опитування
Тема 2.4 Обов’язки членів екіпажу ПС, що потерпає від лиха	9	4	0	1	0	4	Усне опитування
Всього за 4-й семестр:	45	16	0	4	0	25	залік

4.1.2. Структура залікового кредиту та тематика лекційних, семінарських, практичних і лабораторних занять

Завдання, що виносяться на самостійну роботу здобувача вищої освіти	Література:
<p>Тема 1.1 Основні керівні документи по організації та проведенню пошукових та аварійно-рятувальних робіт</p> <p>Поняття і визначення</p>	<p>Повітряний кодекс України: Розділи I, XV, Конвенція ІКАО, додаток 12</p>
<p>Тема 1.2 Поняття о службі пошукового та аварійно-рятувального забезпечення польотів</p> <p>Цілі і задачі служб ПАРЗП авіаційних підрозділів МВС. Вимоги основних керівних документів. Загальна характеристика і задачі аварійно-рятувальних команд (АРК). Структура і задачі наземних пошуково-рятувальних груп.</p>	
<p>Тема 1.3 Організація і планування роботи служб і підрозділів пошуку і рятування.</p> <p>Типовий аварійний план (ТАП) авіапідприємства. Призначення і структура ТАП. Вимоги і рекомендації ТАП по управлінню підрозділами АРК до аварійної ситуації. Застосування ТАП в діяльності підрозділів пошуку і рятування.</p>	<p>Положення про службу аварійно-рятувального та протипожежного забезпечення підприємства цивільної авіації України (Наказ МІУ від 27.08.2012 № 525).</p>
<p>Тема 2.1 Пошукові роботи</p> <p>Системи організації пошуку і рятування. Управління системою організацією пошуку і рятування. Аварійні і надзвичайні ситуації, при яких організовується пошук. Сили і засоби, які застосовуються до організації і рятування. Вимоги до пошуково-рятувальним засобам авіаційних підрозділів МВС.</p>	<p>Правила аварійно-рятувального та протипожежного забезпечення польотів у цивільній авіації України (Наказ МІУ від 07.05.2013 № 286).</p>
<p>Тема 2.2 Організація і проведення аварійно-рятувальних робіт</p> <p>Організація і проведення аварійно-рятувальних робіт на території аеродрому. Ситуації, при яких організовуються аварійно-рятувальні роботи. Нормативний час прибуття і розгортання розрахунків аварійно-рятувальної команди. Взаємодія і порядок залучення відомств, що взаємодіють. Управління діями розрахунків аварійно-рятувальних команд на місці авіаційної пригоди.</p>	<p>Правила авіаційного пошуку та рятування в Україні (Наказ МВС України від 16.03.2015 № 279).</p>

Тема 2.3 Бортові аварійно-рятувальних засоби.	Конспект лекцій
Аварійно-рятувальні засоби. Радіотехнічні засоби.	
Тема 2.4 Обов'язки членів екіпажу ПС, що потерпає від лиха.	Конспект лекцій
Дії екіпажу перед вимушеною посадкою за межами аеродрому. Дії екіпажу після вимушеної посадки на сушу. Дії екіпажу після вимушеної посадки на воду.	

6. Методи навчання

При викладанні дисципліни використовуються наступні методи навчання:

1. словесні: лекції, пояснення, бесіди, робота з книгою;
2. наочні: спостереження, демонстрації, фільми;
3. практичні: вправи, письмові практичні роботи

7. Методи контролю

Для організації та проведення поточного та підсумкового контролю знань курсантів використовуються наступні методи контролю:

1. усне опитування;
2. модульна контрольна робота;
3. диференційований залік

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти з навчальної дисципліни

При розрахунку успішності здобувачів освіти з кожного модулю враховуються такі види робіт: аудиторна робота (семінарські, практичні, лабораторні тощо); самостійна та індивідуальна роботи (виконання домашніх завдань, ведення конспектів першоджерел та робочих зошитів, виконання розрахункових завдань, підготовка рефератів, наукових робіт, публікацій, розроблення спеціальних технічних пристроїв і приладів, моделей, комп'ютерних програм, виступи на наукових конференціях, семінарах та інше); модульний контроль (виконання тестів, контрольних робіт з конкретного модулю або в іншому вигляді передбаченому в робочій навчальній програмі дисципліни). Вони оцінюються за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Результат аудиторної роботи за конкретний модуль розраховується як середньоарифметичне значення з усіх виставлених оцінок під час аудиторних занять цього модулю та виставляється викладачем у журналі обліку роботи академічної групи здобувачів освіти окремою графою.

Результат аудиторної роботи за модуль	=	<div>Оцінка, яка отримана на під час 1 аудиторного заняття</div> <div>Оцінка, яка отримана на під час 2 аудиторного заняття</div> <div>Оцінка, яка отримана на під час ... аудиторного заняття</div> <div>Оцінка, яка отримана на під час n аудиторного заняття</div>	:	Кількість виставлених оцінок під час аудиторних занять цього модулю
--	---	---	---	--

Результат самостійної та індивідуальної роботи розраховується за такою ж

формулою як і результат аудиторної роботи та виставляється викладачем у журналі обліку роботи академічної групи здобувачів освіти окремою графою.

Курсант (студент, слухач), який отримав оцінку «незадовільно» за аудиторну або самостійну та індивідуальну роботу, має право перескласти її.

За 100-бальною шкалою максимальна кількість балів з вищезазначених видів робіт, які використовуються при розрахунку успішності здобувачів освіти з кожного модуля, становить:

- аудиторна робота – 15;
- самостійна та індивідуальна робота – 10;
- модульний контроль – 25.

Для переводу результатів вищевказаних видів робіт з національної системи оцінювання в 100-бальну вводиться такі коефіцієнти:

- для аудиторної роботи – 3;
- для самостійної та індивідуальної роботи – 2;
- для модульного контролю – 5.

Якщо здобувач освіти має за будь-який вид робіт оцінку «незадовільно», то ця оцінка помножається на коефіцієнт, який дорівнюється 0 (нулю).

$$\boxed{\text{Кількість балів, набраних курсантом (студентом, слухачем) за модуль}} = \boxed{\begin{array}{l} \text{Результат} \\ \text{аудиторної роботи} \\ \text{за модуль (за} \\ \text{4-бальною шкалою)} \end{array}} \times 3 + \boxed{\begin{array}{l} \text{Результат} \\ \text{самостійної та} \\ \text{індивідуальної роботи} \\ \text{за модуль (за 4-} \\ \text{бальною шкалою)} \end{array}} \times 2 + \boxed{\begin{array}{l} \text{Результат} \\ \text{модульного} \\ \text{контролю (за} \\ \text{4-бальною шкалою)} \end{array}} \times 5$$

Формула розрахунку балів з модулю

Підсумковий контроль

Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума середньоарифметичного значення результатів засвоєння модулів та балів, набраних на підсумковому контролі (екзамені, заліку).

Підсумковий модульний контроль (екзамен, залік) оцінюється за національною шкалою. Для переводу результатів, набраних на підсумковому контролі (екзамені, заліку) з національної системи оцінювання в 100-бальну вводиться коефіцієнт 10, таким чином максимальна кількість балів на підсумковому контролі (екзамені, заліку), які використовуються при розрахунку успішності здобувачів освіти становить 50.

$$\boxed{\begin{array}{l} \text{Підсумкові бали} \\ \text{навчальної дисципліни за} \\ \text{результатами вивчення} \\ \text{модулів} \end{array}} = \boxed{\begin{array}{cccc} \text{бали} & \text{бали} & \text{бали} & \text{бали} \\ \text{набрані за} & \text{набрані} & \text{набрані за} & \text{набрані за} \\ 1 & \text{за} & \dots & \text{за} \\ \text{модуль} & 2 & \text{модуль} & n \\ & \text{модуль} & & \end{array}} : \boxed{\begin{array}{l} \text{Кількість} \\ \text{модулів} \end{array}} + \boxed{\begin{array}{l} \text{Бали} \\ \text{набрані на} \\ \text{підсумково} \\ \text{му} \\ \text{контролі} \\ \text{(екзамені,} \\ \text{заліку)} \end{array}}$$

Формула розрахунку підсумкових балів навчальної дисципліни

Якщо дисципліна вивчається протягом двох і більше семестрів з семестровим контролем у формі підсумкового модульного контролю (екзамену чи заліку), то результат вивчення дисципліни в поточному семестрі визначається як середньоарифметичне значення балів, набраних у поточному та попередньому семестрах».

$$\boxed{\begin{array}{l} \text{Підсумкові бали} \\ \text{навчальної дисципліни} \end{array}} = \boxed{\begin{array}{cccc} \text{Підсумкові бали} & \text{Підсумкові бали} & \text{Підсумкові бали} & \text{Підсумкові бали} \\ \text{(оцінка)} & \text{(оцінка)} & \text{(оцінка)} & \text{(оцінка)} \\ \text{за} & \text{за} & \text{за} & \text{за} \\ 1 \text{ семестр} & 2 \text{ семестр} & \dots \text{ семестр} & n \text{ семестр} \end{array}} + \dots + \boxed{\begin{array}{l} \text{Кількість} \\ \text{семестрів} \\ \text{в яких вивчалась} \\ \text{навчальна} \\ \text{дисципліна} \end{array}}$$

Формула розрахунку підсумкових балів навчальної дисципліни, яка вивчається протягом двох і більше семестрів

У цьому розділі також повинні бути розроблені чіткі критерії оцінювання модулів (роботу на семінарських, практичних, лабораторних й інших аудиторних заняттях, виконання самостійних навчальних та індивідуальних творчих завдань, модуль-контролів за шкалою ECTS). Кафедра визначає вимоги до здобувачів освіти щодо засвоєння змісту модулів, а саме: кількість оцінок, яку він повинен отримати під час аудиторної роботи, самостійної або індивідуальної роботи при вивченні модулю. Наприклад:

Номер модуля та кількість тем	Критерії оцінювання навчальної дисципліни		
	Аудиторна робота	Самостійна та індивідуальна робота	Модульний контроль
Модуль № 1 Теми 1-6	Отримати не менше 3 позитивних оцінок	Підготувати реферат, підготувати конспект за темою самостійної роботи, вирішити практичне завдання тощо.	Отримати за модульний контроль не менше 15 балів
Модуль № 2 Теми 7-12	Отримати не менше 2 позитивних оцінок	Підготувати реферат, підготувати конспект за темою самостійної роботи, вирішити практичне завдання тощо.	Отримати за модульний контроль не менше 15 балів
Модуль № ... Теми ...	Отримати не менше 4 позитивних оцінок	Підготувати реферат, підготувати конспект за темою самостійної роботи, вирішити практичне завдання тощо.	Отримати за модульний контроль не менше 15 балів

9. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
			Оцінка	Пояснення
12	97 – 100	Відмінно («зараховано»)	A	«Відмінно» – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.
11	94-96			
10	90-93			
9	85 – 89	Добре («зараховано»)	B	«Дуже добре» – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані , якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального , робота з двома-трьома незначними помилками.
8	80-84			
7	75 – 79		C	«Добре» – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані , якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками , робота з декількома незначними помилками або з однією–двома значними помилками.

6	70–74	Задовільно («зараховано»)	D	« Задовільно » – теоретичний зміст курсу освоєний неповністю , але прогалини не несуть істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано , деякі з виконаних завдань містять помилки , робота з трьома значними помилками.
5	65–69			
4	60–64		E	« Достатньо » – теоретичний зміст курсу освоєний частково , деякі практичні навички роботи не сформовані , частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконана , або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального , робота, що задовольняє мінімуму критеріїв оцінки.
3	40–59	Незадовільно («не зараховано»)	FX	« Умовно незадовільно » – теоретичний зміст курсу освоєний частково , необхідні практичні навички роботи не сформовані , більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконано , або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального ; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота, що потребує доробки
2	21–40			
1	1–20		F	« Безумовно незадовільно » – теоретичний зміст курсу не освоєно , необхідні практичні навички роботи не сформовані , всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки , додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значимого підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки

10. Інформаційне та методичне забезпечення навчальної дисципліни

10.1. Методичне забезпечення

1. Програма навчальної дисципліни
2. Робоча програма навчальної дисципліни
3. Плани практичних занять
4. Завдання для самостійної роботи
5. Опорний конспект лекцій
6. Завдання контрольних робіт

10.2. Рекомендована література

Основна

1. Повітряний кодекс України (3393-ві 19.05.2011).
2. Постанова Кабінету Міністрів України від 14.11.2012 № 1037 „Про заходи щодо вдосконалення організації та проведення авіаційних робіт з пошуку і рятування”.
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 05.09.09 №178 „Про підвищення ефективності функціонування системи пошуку і рятування на морі”.
4. Правила аварійно-рятувального та протипожежного забезпечення польотів у цивільній авіації України (Наказ МІУ від 07.05.2013 № 286).
5. Правила авіаційного пошуку та рятування в Україні (Наказ МВС України від

16.03.2015 № 279).

6. Положення про службу аварійно-рятувального та протипожежного забезпечення підприємства цивільної авіації України (Наказ МІУ від 27.08.2012 № 525).